

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT
2016-12-08

Diarienummer
551-36353-2015
Dossienummer
1461-1141

Sida
1(30)

Per-Olof Hilmér
Bäckens Gård 1
464 93 MELLERUD
pohilmer@gmail.com

Tillstånd till befintlig och utökad djurhållning, Melleruds kommun

Kod i miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251): 1.10 (B)
Kod i industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU): 6.6 b

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Per-Olof Hilmér (sökanden), tillstånd till befintlig och utökad slaktsvinsuppfödning på fastigheten Bäckens 1:31, Äspesäter, i Melleruds kommun.

Tillståndet gäller för högst 3 800 slaktsvinsplatser, vilket motsvarar 380 djurenheter.

Tillkommande djurstall ska lokaliseras enligt huvudalternativet, Alt 1, i ansökan (se bilaga 1). De tillkommande lagringsbehållarna för rötrest/flytgsödsel ska lokaliseras enligt de redovisade lokaliseringarna i ansökan (se bilaga 2).

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöprövningsdelegationen beslutar att en statusrapport enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) inte krävs för den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Villkor

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Hantering av fodermedel och organiska gödselmedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas. Eventuellt läckage och spill ska omedelbart tas omhand.
3. Uppkommer olägenheter av betydelse från flugor, lukt eller annan påverkan från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas så att olägenheterna upphör.

Lagringsutrymmen och avlopp från foderkök

4. Avlopp från foderkök ska samlas upp i tät behållare eller ledas till flytgödselbehållare.
5. Lagringsutrymme från vilken utlastning av flytgödsel sker regelbundet med tankbil eller motsvarande för vidare transport till biogasanläggning, ska vara försett med tättslutande tak eller lock som effektivt förhindrar luktstörningar samt avgång av ammoniak.
6. Lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest ska vara försedda med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt medges av tillsynsmyndigheten.

Transporter

7. Verksamhetsutövaren ska aktivt arbeta för minimerade miljöeffekter från transporter som följer av verksamheten.

Spridning av stallgödsel/rötrest

8. Under tiden 1 augusti–31 oktober får spridning av stallgödsel/rötrest endast ske inför sådd av höstoljeväxter och till frövallar. Tillsynsmyndigheten kan dock medge spridning även till andra grödor om det finns särskilda skäl.
9. Spridning av stallgödsel ska ske i sammanhängande perioder. Hänsyn ska tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår. Spridning under lördagar, söndagar, helgdagar och helgdagsaftnar ska så långt möjligt undvikas.
10. Stallgödsel ska brukas ned senast inom tolv timmar, såvida inte spridning sker i växande gröda.
11. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag eller vattenförande dike än 6 meter. Om annan teknik än exakt spridningsteknik används ska skyddsavståndet öka till 10 meter. Vid spridning i anslutning till Dalbergsån ska alltid en spridningsfri zon på minst 10 meter iakttas. Särskild försiktighet ska iakttas där markytan lutar liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.
12. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare enstaka bostadshus eller vattentäkt än 75 meter utan bostadsinnehavarens medgivande. Avståndet till vattentäkt får dock aldrig understiga 50 meter. Särskild försiktighet ska iakttas där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.

Kemiska produkter och avfall

13. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllnad.

Buller

14. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

Helgfri måndag till fredag	kl. 06.00 -18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00 -06.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A).

Momentana ljud nattetid (kl. 22.00-06.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

Kontroll av verksamheten

15. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur kontroll ska ske av hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten i övrigt kontrolleras bland annat med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
16. Fullständig markkartering ska göras minst en gång vart tionde år med avseende på fosfor, kalium och pH. På områden som ligger i högsta fosforklass enligt gällande markkarteringskarta, ska stallgödsel-/rötrestgivorna begränsas till rekommenderad fosforgiva för aktuell gröda.
17. Vart tredje år ska en växtnäringsbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten med start verksamhetsåret 2017. Växtnäringsbalansen ska skickas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
18. Analys av flytgödselns/rötrestens innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska rapporteras till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.
19. Spridning av stallgödsel/rötrest ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell gröda, markkartering och gödselns växtnäringsinnehåll.

Övrigt

20. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten i god tid. Om det finns behov får tillsynsmyndigheten efter anmälan föreskriva att en avvecklingsplan ges in.
21. Förändringar i gödselhanteringen ska anmälas i god tid innan till tillsynsmyndigheten.

Igångsättningstid

Den med tillståndet utökade verksamheten ska ha satts igång senast tre år efter det att detta beslut vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller sökandens yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen återkallar med stöd av 24 kap 3 § första stycket 6 miljöbalken av Länsstyrelsen Älvsborgs län tidigare meddelat tillstånd den 25 maj 1994 (dnr 244-9746-92). Återkallelsen gäller från och med att beslutet har vunnit laga kraft och tillståndet har tagits i anspråk.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna TTELA (Trollhättans Tidning, Elfsborgs Läns Allehanda) och Dalslänningen. Information om hur man överklagar finns i bilaga 3 till detta beslut.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Melleruds kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan föranleds av att sökanden utöver den pågående slaktsvinsproduktionen på Äspesäter, även bedriver smågrisuppfödning på en annan gård, Bäckens gård, i samma kommun. Avståndet mellan gårdarna är drygt 3 km. Bäckens gård levererar smågrisar till två gårdar varav en är Äspesäter. Målsättningen är nu att hela smågrisproduktionen ska kunna tas emot av Äspesäter. Det innebär att Äspesäter behöver utöka sin djurhållning från nuvarande 1 600 till 3 800 slaktsvinsplatser.

Tidigare tillståndsbeslut

Länsstyrelsen Älvsborgs län lämnade HB Espesäters gård, Gustavsson, den 25 maj 1994 tillstånd enligt miljöskyddslagen för utbyggnad av djurstallar och att i övrigt bedriva djurhållning omfattande högst 1 606 slaktsvin inom fastigheten Espesäter 1:8 i Melleruds kommun.

Tillståndet har 14 villkor; bland annat följande:

2. All gödsel som uppkommer, liksom toalett- och övrigt avloppsvatten från personalutrymmen och rengöringsvatten från foderköket samt eventuellt övrigt förorenat spolvatten från djurstallarna, skall i sin helhet avledas till flytgödselbehållarna vilka tillsammans skall ha en volym som medger lagring av bildad gödsel och nämnda vätskor under en tid av minst tio månader.
7. För att minska avgången av ammoniak skall samtliga utloppsöppningar för flytgödseln från djurstallar och pumpbrunnar vara utförda att mynna högst 0,5 m över resp. behållarbotten. För det nya stallet gäller kravet från driftsstarten medan vid stallen 1 och 2 behövlig komplettering skall ha utförts senast 1995-12-31. Den omblandning av gödseln som brukar ske i samband med utkörningen skall ske under så kort tid som möjligt. Flytgödselbehållarna skall vara överbyggda med tak eller skall gödseln i behållarna vara täckt av stabilt, flytande svämtäcke eller motsvarande tillskapat tätskikt som effektivt reducerar ammoniakförlusterna.
8. Mängden spridd gödsel per hektar skall anpassas till vad som är lämpligt från växtodlingssynpunkt. Hänsyn skall alltid tas till kväve- och fosforverkan. Detta skall särskilt beaktas, då såväl naturlig gödsel som handelsgödsel används på samma skifte. Vid höstspridning skall givan begränsas att motsvara den mängd kväve aktuell gröda kan nyttiggöra under höstperioden. Gödseln skall så långt som möjligt fördelas jämnt över hela spridningsarealen.
10. Tidpunkten för gödselspridning skall anpassas till sådana väder- och vindförhållanden som minskar risken för luktolägenheter. Spridning av gödsel skall ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Spridning under lördagar samt sön- och helgdagar skall undvikas. Under juni-augusti månader skall särskild försiktighet iakttas vid spridningen. Ammoniakförluster och luktspridning skall söka begränsas genom att spridningen efterföljs av regn eller att myllning av gödseln sker omgående. Spridning skall i görligaste mån ske då vinden inte är riktad mot närliggande bostadsbebyggelse och inte utan medgivande från bostadsinnehavaren närmare än 30 m. från bostadshus.
11. Gödsel skall om möjligt nedbrukas omedelbart dock senast samma dag som spridningen skett. Nedbrukning skall ske så, att gödseln blandas in väl i jordens ytskikt. Metoden för nedbrukning får anpassas till vad som är odlingstekniskt möjligt. Vid spridning i växande gröda där nedbrukning inte kan ske skall spridning av flytgödsel ske med någon typ av lågspridningsaggregat (släpslangar eller motsvarande).
12. Gödsel får inte spridas under tiden den 1 december – 28 februari. Spridning på snötäckt mark skall undvikas. Spridning efter den 28 februari men före vårbruket kan i undantagsfall ske på tjälad mark för att erhålla möjlighet till gödselspridning nära vårbruket. Om sådan vinterspridning sker, skall särskilt risken för vattenförorening i samband med snösmältning och tjällossning beaktas liksom risken för ökad ammoniakavgång och luktolägenheter vid känsligt belägna arealer. Nämnd vinterspridning får endast ske efter den egentliga snösmältningen, på betryggande avstånd från vattendrag, på plana fält. Vid sådan spridning skall gödselgivorna vara väsentligt mindre än normalt och spridningen endast ske inom från bebyggelse avsides belägen åkermark.

Samråd

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Verksamheten medför betydande miljöpåverkan enligt 3 § i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 26 oktober 2015. Efter kompletteringar har ansökan kungjorts i ortstidningarna TTELA (Trollhättans Tidning, Elfsborgs Läns Allehanda) och Dalslänningen samt remitterats till Länsstyrelsen, Dalslands miljönämnd och Trafikverket Väst. Yttranden har kommit in från samtliga remissinstanser. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Miljöprövningsdelegationen beslutade den 2 juni 2016 om tillstånd för sökanden att på fastigheten Bäckén 1:31, Äspesäter, bygga det planerade stallet för slaktsvinsuppfödning enligt alternativ 1 i ansökan. Beslutet omfattade ett medgivande att sätta igång arbeten med stöd av 22 kap. 26 § miljöbalken.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt 2 kap. 1 § Miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251) med verksamhetskod 1.10 (B), det vill säga anläggning för djurhållning med mer än 2 000 platser för slaktsvin och obetäckta gyttor som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion.

Verksamheten omfattas även av Industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) och kategoriseras enligt punkt 6.6 b Industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU), det vill säga intensiv uppfödning av svin med mer än 2 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (> 30 kg).

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Sökanden ansöker om tillstånd till befintlig och utökad djurhållning för slaktsvinsproduktion. Sökanden planerar utbyggnad av djurhållningen genom att bygga ytterligare en stallbyggnad med 2 200 slaktsvinsplatser i anslutning till befintligt gårdscentrum. Därutöver kommer två lagringsbehållare för rötrest/flytgödsel att byggas. Den ena lagringsbehållaren byggs i anslutning till gårdscentrum och den andra lagringsbehållaren byggs som en satellitbehållare.

Yrkanden

Sökanden yrkar på tillstånd enligt miljöbalken för utökad djurhållning om totalt högst 380 djurenheter på gården Äspesäter.

Sökanden yrkar även på delbeslut om igångsättningsmedgivande samt verkställighetsförordnande.

Åtaganden

Sökanden åtar sig att bedriva verksamheten i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökningshandlingarna.

Sökanden åtar sig att fortsatt ha anlagda skyddszoner på åkermark utmed öppna vattenförande diken och andra vattendrag som är utmärkta på den topografiska kartan. Skyddszonerna är minst sex meter breda, ständigt gräsbevuxna och bryts för insådd högst en gång vart femte år. På skyddszonerna sker ingen gödsling eller kemisk bekämpning. Sökanden ser detta som en viktig miljöåtgärd.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

Sökanden bedriver slaktsvinsproduktion med 1 600 platser på gården Äspesäter i Melleruds kommun. Verksamheten bedrivs enligt gällande tillstånd från den 25 maj 1994. Sökanden bedriver dessutom smågrisproduktion på en annan gård, Bäckens Gård, ca 3,8 km från Äspesäter. På Bäckens Gård finns idag motsvarande 500 sugor i form av en satellitbesättning. Dessa producerar ca 11 500 smågrisar årligen. Drygt hälften säljs vidare medan resten, ca 5 500 smågrisar, placeras på Äspesäter. Sökanden är delägare i en närliggande biogasanläggning.

Planerad verksamhet

Målsättningen är att Äspesäter så småningom ska kunna ta emot hela produktionen av smågrisar från Bäckens Gård. Behovet är då att bygga ut Äspesäter till 3 800 slaktsvinsplatser genom att uppföra en kompletterande stallbyggnad med 2 200 slaktsvinsplatser samt utbyggnad av lagringskapaciteten för rötrest/flytgödsel genom att bygga två nya lagringsbehållare med 2 500 m³ lagringsvolym vardera. Den ena av de två behållarna byggs i anslutning till gårdscentrum medan den andra behållaren byggs som en satellitbehållare, tre km från gårdscentrum, ca 400 meter söder om Grinstad kyrkby.

Lokalisering

I Melleruds kommuns översiktsplan framgår att Dalboslätten omfattas av den dalslandsgemensamma vindkraftsplanen samt att jordbruksmarken på Dalboslätten ska bevaras för nuvarande ändamål. Företaget berörs inte av några restriktioner.

Både Äspesäter och Bäckens Gård ligger på samma fastighet men inte på samma skifte. Äspesäter ligger 11 km sydöst om närmaste tätort Mellerud. Det finns inga bostadsfastigheter inom 500 meters radie från stallbyggnaderna eller den planerade gödselbehållaren på Äspesäter, förutom gårdens två egna bostäder som hyrs ut. Inom 500 meter från den planerade satellitbehållaren för gödsellagring i Grinstad, finns sex fastigheter.

Närmaste Natura 2000-område, art- och habitatsdirektivet, är norra Vänersnäs skärgård som ligger ca 13 km sydsydost om Äspesäter. Närmaste Natura 2000-område, fågeldirektivet, är Yttre Bodane-Kräklingarna som är beläget ca 16 km norr om Äspesäter. Båda områdena beskrivs som skärgårdsmiljö.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

Stall

Den nya stallbyggnaden kommer att ha yttermått 40 x 70 meter och placeras i anslutning till befintligt gårdscentrum.

Alternativ 1 (huvudalternativet) är beläget omedelbart norr om två av de befintliga stallarna. Mellan det nya stallet och de två befintliga stallarna finns en foderbyggnad i vinkel samt en planerad trafik- och transportyta.

Fördelar med alternativ 1 är:

- Bättre djurhälsa på grund av att ventilationsluft ej stör befintliga stallar
- Bättre arbetsmiljö på grund av kortare avstånd för skötarna
- Kortaste foderpumpningsavståndet.

Nackdel med alternativ 1 är:

- Brukning av kringliggande åker försvåras något

Alternativ 2 är beläget väster om två befintliga rötrest/flytgödselbehållare och de två befintliga stallarna som nämndes ovan.

Fördel med alternativ 2 är:

- Något mindre störning på brukandet av kringliggande åker.

Nackdelar med alternativ 2 är:

- En eltransformator måste flyttas
- Längre gångväg för skötare
- Risk att ventilationsluft från stallet belastar befintliga byggnader i förhärskande vindriktning.

Det finns inga realistiska alternativ till lokalisering utanför gårdscentrum. Oavsett var en sådan lokalisering skulle göras, blir avståndet för långt till gemensamma anläggningar för foder, gödsel och energi och därmed kan inte dessa gemensamma anläggningar utnyttjas.

- Det blir för långt från foderköket för att kunna pumpa foder vilket innebär att nytt foderkök måste byggas. Detta fördyrar investeringen och användandet avsevärt.
- Den befintliga pumpbrunnen används för färsk gödsel som ska levereras till den närliggande biogasanläggningen. Det blir för långt från denna, vilket innebär att ytterligare en pumpbrunn måste byggas och därmed fördyras investeringen och ger en mer ineffektiv hantering
- En lokalisering av den nya stallbyggnaden nära de befintliga stallbyggnaderna är energibesparande då ett värmeöverskott hos de större grisarna kan användas hos smågrisarna och totalt sett spara energi. Värmesystemet i den nya stallbyggnaden kopplas ihop med värmesystemet i befintliga stallbyggnader för att kunna samutnyttja värmen i både nya och befintliga avdelningar
- Arbetsmässigt är det en nackdel om den nya stallbyggnaden placeras utanför gårdscentrum eftersom personalen då måste byta om och sätta sig i en bil för att förflytta sig till den andra stallbyggnaden.

Sammantaget ser företaget enbart nackdelar med en lokalisering utanför gårdscentrum. Alternativ 1 framstår som det mest lämpliga och förordar därvid detta.

Rötrest-/flytgödselbehållare

Lokalisering av lagringsbehållare för rötrest/flytgödsel är dels en behållare strax sydost om gårdscentrum Äspesäter, dels en behållare i form av ett satellitlager söder om Grinstad kyrkby.

Det finns inga bostadsfastigheter inom 500 meters radie från stallbyggnaderna samt den planerade behållaren vid Äspesäter, förutom gårdens två egna bostäder som hyrs ut. Inom 500 meter från den planerade behållaren vid Grinstad finns sex fastigheter.

Utsläpp till luft

Kväveutsläpp orsakade av ammoniakavgång från stallarna beräknas öka från 2 199 till 5 223 kg per år, vilket motsvarar 14 % av kvävet i den färska flytgödseln i båda fallen. Under lagringen ökar motsvarande utsläpp från 358 till 850 kg kväve per år. Slutligen beräknas nuvarande kväveutsläpp vid spridning av rötrest/flytgödsel öka från 1 045 till 1 839 kg per år. Totalt sett kommer kväveutsläppen orsakade av ammoniakavgång därmed att öka från nuvarande 3 602 till 7 912 kg per år. Utslaget på antalet djurenheter (1 djurenhet = 10 slaktsvin) kommer utsläppen att minska något efter utökning; från 22,4 till 20,8 kg kväve per djurenhet och år.

För att begränsa ammoniakavgången ingår bland annat följande åtgärder:

- Kontinuerligt arbete för att optimera utfodringen
- Lagring av rötrest/gödsel under täckning
- Spridning av flytgödseln sker med matarslangsystem
- Spridning av gödseln när risken för ammoniakförluster är små
- Snabb nedbrukning av den rötrest/gödsel som inte sprids i växande gröda.

I den nya stallbyggnaden kommer kollektorslangar att läggas i gödselgångarna för att utvinna värme från gödseln. Det kommer också att resultera i sänkt gödseltemperatur, vilket leder till minskad ammoniakavgång och minskad lukt från verksamheten. Den förväntade minskningen av utsläppen av just denna åtgärd är inte medräknad i de angivna siffrorna, men studier har visat att sänkt gödseltemperatur kan ge mellan 30 % och 47 % minskning av ammoniakavgången från stallar.

Lukt från den utökade verksamheten beräknas öka något. Gården ligger dock enskilt då endast gårdens egna bostäder ligger inom 500 meters radie.

Utsläpp till vatten

Det vattendrag som finns i anslutning till gården och dess spridningsareal är Dalbergsån. Avståndet från stallbyggnaderna till gränsen för strandskyddsområde är som minst ca 400 meter. Vattendraget har klassningen ”otillfredsställande ekologisk status” från mynningen i Väneren till Lillåns inflöde i Dalbergsån.

Företaget vidtar följande åtgärder för att minimera växtnäringsförluster till vatten.

- Avloppsvatten från stallrengöring och från personalanknutna utrymmen samlas upp i gödselbehållare
- Samtliga gödselbehållare är utformade så att risk för förorening av yt- och grundvatten inte föreligger. Rent vatten från tak och omgivande mark hindras från att ledas till gödselbehållarna
- Transport av gödsel sker med tankbil så att spill på vägar som även används av andra inte uppkommer
- Fullständig markkartering görs minst vart tionde år med avseende på fosfor, kalium och pH. När ett fält har uppnått P-AI-klass IV begränsas stallgödselgivan till rekommenderad fosforgiva för aktuell gröda och skördenivå. Medelårsgivan överstiger inte motsvarande 22 kg fosfor per

hektar oh år. Stallgödselgivan anpassas till grödans kvävebehov under vegetationsperioden

- Spridning av stallgödsel sker enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell mark- och gödselanalys
- Stallgödseln sprids främst i växande gröda på våren och försommaren samt före höstrapssådd
- Rötrest/flytgödsel sprids med en gödselutläggare med matarslang
- Spridning av stallgödsel sker i sammanhängande perioder. Hänsyn tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår., Spridning under lördagar, söndagar, helgdagar eller helgafnar undviks i möjligaste mån
- Spridning sker minst 6 meter från vattendrag, med undantag för området vid Dalbergsån där ett avstånd på minst 10 meter används
- Bevuxna skyddszoner, minst 10 meter breda, finns anlagda utmed Dalbergsån. Bevuxna skyddszoner, minst 6 meter, finns anlagda på åkermark utmed bäckar/vattenförande diken som är utmärkta på den topografiska kartan. Skyddszonerna hålls ständigt gräsbevuxna och bryts för ny insådd högst en gång vart femte år. Skyddszonerna gödslas eller kembekämpas aldrig. Sluttande strandzon/strandbrink längs vattendrag är inte inräknad i ovan beskriven skyddszon utan den beskrivna skyddszonen är anlagd på åkermark
- Spridning av stallgödsel sker inte närmare enstaka bostadshus än 50 meter utan innehavarens medgivande. Avståndet till vattentäkt understiger aldrig 50 meter. Särskild försiktighet iakttas där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller vid riklig nederbörd
- Om spridningsareal skulle bortfalla anpassas produktionen till den areal som kvarstår eller så säkerställs nya arealer via skriftliga arrende-, nyttjanderätts- eller spridningsavtal
- Då annan än företagsansvarig utför spridningen ger företagsansvarig noggrann information till denne om ovan nämnda åtgärder för spridningen

Med ovanstående åtgärder bedöms inte den planerade verksamheten påverka miljökvalitetsnormen för vatten negativt. Dagvatten samlas upp från takavvattning och gårdsplan i täckt ledning och leds bort till närliggande bäck.

Lagring av rötrest/flytgödsel

Den årligen producerade flytgödselmängden beräknas öka från 4 419 m³ till 10 495 m³ per år, enligt Jordbruksverkets beräkningsverktyg. Lagringsbehovet för 10 månaders lagring beräknas komma att uppgå till 9 621 m³. Den tillgängliga lagringskapaciteten vid gårdscentrum Äspesäter uppgår idag till 2 800 m³ fördelad på fem olika lagringsbehållare av olika storlekar. Med ytterligare en gödselbehållare vid Rörkärr, som tidigare anmälts till tillsynsmyndigheten inom ramen för en anmälan, med 2 500 m³ lagringsvolym samt därutöver två lagringsbehållare vid Äspesäter (2 500 m³) respektive söder om Grinstad (2 500 m³) kommer den totala lagringskapaciteten att uppgå till totalt 10 300 m³ vilket kommer att täcka det beräknade behovet.

De fem lagringsbehållarna på Äspesäter, inklusive en pumpbrunn är försedda med olika täckningsalternativ. Pumpbrunnen, som innehåller örötad flytgödsel direkt

från stallarna, är försedd med betonglock. Den största lagringsbehållaren är försedd med tak medan övriga tre behållare är försedda med svämtäcke.

Rötresten i de två planerade lagringsbehållarna kommer också att förses med svämtäcken, genom tillsats av halm som följs av omblandning i behållarna. Metoden är godkänd av tillsynsmyndigheten.

Spridning av rötrest/flytgödsel

Behovet av spridningsareal baseras på fosformängden i rötresten samt begränsningen av fosfortillförsel med maximalt 22 kg fosfor (P) per hektar (ha) och år. Fosformängden på årsbasis är beräknad till 2 749 kg per år i befintlig produktion och beräknas öka till 6 528 kg per år. Behovet av spridningsareal beräknas därför öka från 125 ha till 297 ha enligt Jordbruksverkets beräkningsverktyg. Den tillgängliga arealen uppgår till 366 ha och täcker därmed behovet med god marginal. Arealen består av 239 ha egen mark och 127 ha arrenderad mark.

Rötresten/flytgödseln sprids med ett matarslangsystem som innebär att den konventionella gödseltunnan ersatts med en s.k. gödselutläggare med matarslang. Vid spridning pumpas gödseln direkt från lagringsbehållaren till spridningsaggregatet på traktorn. Pumpning av gödseln kan även ske från en mobil container som placeras i anslutning till det aktuella skiftet och fylls på med tankbil.

Spridning med gödselutläggare ger mindre risk för markpackning än spridning med traktor och gödseltunna, vilket leder till lägre fosforförluster. Den traditionella gödseltunna väger fullastad 40-50 ton medan den nya gödselutläggaren som mest kommer upp i 16 ton. Detta system gör även att gödseln kan spridas under tider på året då det är svalare vilket minskar kväveförlusterna. Ytterligare en fördel med detta system är att jord och gödsel inte spills på vägarna. Genom användningen av matarslangsystemet kommer placeringen av gödselbehållarna att ske på spridda platser och nära den aktuella spridningsarealen vilket minskar transportererna vid spridningstillfällena.

Buller

Det som främst orsakar buller i verksamheten är kvarnar för foderberedning samt fläktar i stallarna. Även transporter förorsakar buller. Gården ligger dock enskilt och inom 500 m finns endast gårdens egna bostäder. Foderberedningen sker därför i delar av utrymmen, lokaliserade i riktning bort från bostäder. Vid val av fläktsystem beaktas möjligheten att hålla nere buller i stallar och i utomhusmiljön.

Transporter

Djurtransporter till och från gården, fodertransporter till gården samt gödselkörning kommer att öka från drygt fem transporter till tio transporter i veckan. Övriga transporter av produktionsmedel till gården kommer oförändrat att uppgå till 25 stycken per år. Antalet djurtransporter minimeras genom att företaget har jämnt växande grisar som kan levereras samtidigt. Fodertransporter och gödseltransporter sker med fullastade fordon för att minimera antalet transporter.

Energi

Företaget har gjort en energikartläggning för gården och har vidtagit åtgärder för att minska energiåtgången genom att t.ex. byta ut äldre armaturer till energisnålare och byte av traktordriven gödselpump till en elmotordriven pump. Elmätare finns installerade för olika ändamål, vilket gör att energiförbrukningen kan minimeras på rätt ställen. Energibesparingen bedöms uppgå till 4 %.

Nuvarande elförbrukning är 100 MWh per år. Efter utbyggnad beräknas den uppgå till 220 MWh per år. Elförbrukningen omfattar främst foderberedning, fläktar samt uppvärmning. Dessutom förbrukas ca fem m³ ved; denna förbrukning förväntas bli oförändrad.

För att begränsa energiförbrukningen sker tändning och släckning automatiskt för att minimera att belysning är tänd i onödan. Temperaturen i stallarna anpassas ner till lämplig nivå för den ålderskategori grisar som uppehåller sig i respektive avdelning vid varje tillfälle. Vid byten och nyinvesteringar görs löpande bedömningar av ventilationsutrustning och armaturer för att nå lägsta möjliga energiförbrukning.

Vid utbyggnad kommer kollektorslangar att monteras i gödselkultvertar för att ta vara på överflödig värme i gödseln och via värmepumpar överföra den till värmesystemet i andra avdelningar. Tekniken bedöms kunna spara ca 20 000 kWh.

Diesel, eldningsolja, kemikalier och avfall

Dieselbränsle förvaras i godkänd dubbelbottnad cistern utomhus med volymen 6 m³. Eldningsolja för spannmålstorken förvaras i godkänd cistern med volymen 4 m³ i pannrum. Smörjoljor förvaras i verkstad med oljeavskiljare i avlopp.

Växtskyddsmedel förvaras i ventilerat och låst kemförråd med tätslutande betonggolv med sockel. Dörren är skyltad *Kembod*. Växtskyddsmedel hanteras på platta med avledning till urinbrunn. Innehållet pumpas därifrån till gödselbehållare.

Företaget har på Bäckens Gård en förbränningsanläggning. Pannan är godkänd av Jordbruksverket för att elda kadaver från grisproduktionen. Farligt avfall transporteras till återvinningsstationen Hunnebyn i Melleruds kommun. Anmälan om detta har gjort till länsstyrelsen. Spillolja och oljefilter hämtas av Ragn-Sells.

Företaget arbetar aktivt för att minska mängden avfall. Till exempel genom att ha byggt silor för mottagning av större kvantiteter foder kan storsäckar undvikas. I framtiden planeras även för att få bort storsäckar för utsäde och gödning. Friska djur gör att alla typer av behandlingar minskar och att alternativa strömedel i plastförpackningar undviks.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan om tillstånd för högst 3 800 platser för slaktsvin och lokalisering enligt alternativ 1 samt föreslår villkor mm för verksamheten i enlighet med vad som anförs nedan.

Länsstyrelsen anser att följande provningspunkt är aktuell enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251):

- 1.10 (B) anläggning för djurhållning med mer än 2 000 platser för slaktsvin och obetäckta gyltor som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion.

Verksamheten omfattas därmed även av den svenska Industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) och IED (Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp) enligt punkten 6.6 b; intensiv uppfödning av svin med mer än 2 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (>30 kg).

Lokalisering

Fastigheten Bäckens 1:31 är belägen i en jordbruksbygd. På fastigheten bedriver sökanden slaktsvinsproduktion vid gårdscentrum Äspesäter, som nu också är plats för den planerade utökningen. Fastigheten består av tre separata skiften, där Äspesäter ligger på det sydöstra skiftet. Gårdscentrum för Bäckens Gård ligger ca 3,2 km i nordvästlig riktning från Äspesäter, där sökanden bedriver smågrisproduktion. Gårdarna är enligt uppgift från sökanden separata enheter som bedrivs separat från varandra, med egna gödsellager och arealer för gödselspridning. Meningen är att de fortsatt ska drivas som egna enheter inför ev. framtida generationsskiften.

Nuvarande produktion på Äspesäter är anmälningspliktig men bedrivs enligt gällande tillstånd från 1994 som avser djurhållning omfattande högst 1 606 slaktsvin.

Äspesäter ligger ca tre km sydöst om Grinstad kyrkby och 11 km sydöst om närmaste tätort Mellerud. Enligt ansökan med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och däri bifogade kartunderlag framgår att det finns två bostäder inom ett cirkelformat område med 500 meters radie från det planerade stallet vid Äspesäter gårdscentrum respektive från den planerade gödselbehållaren i nära anslutning till gårdscentrum. Inom ramen för provningen planeras också ytterligare en gödselbehållare, en s.k. satellitbehållare, 400 meter söder om Grinstad kyrkby. Behållaren kommer att ligga i nära anslutning till ett vattendrag som är tillflöde till Dalbergsån.

Verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan. Gårdscentrum Äspesäter ligger drygt fyra km öster om närmaste detaljplanelagda område. Nuvarande spridningsareal omfattas inte heller av detaljplan. Den planerade verksamheten är förenlig med kommunens översiktsplan. Närmaste Natura 2000-område, Sunnanå, ligger ca 10 km norr om Äspesäter. Den planerade verksamheten innebär inte någon risk för att skada något riksintresse för kulturvård, naturvård eller annat ändamål. Verksamheten får även anses vara förenlig med god hushållning av mark och vatten.

Sökanden äger gården Äspesäter med tillhörande spridningsareal om 239 hektar. Därutöver tillkommer 127 hektar arrenderad spridningsareal. All spridningsareal ligger inom Melleruds kommun.

Enligt planerna ska det nya stallet enligt alternativ 1 (huvudalternativet) byggas i direkt anslutning till nuvarande gårdscentrum och omedelbart norr om två av de befintliga stallarna. Mellan det nya stallet två av de befintliga finns en foderbyggnad i vinkel samt en planerad trafik- och transportyta. Stallet blir ca 70 meter långt och 40 meter brett.

Länsstyrelsen konstaterar att närhet till redan befintlig verksamhet minimerar internt transportbehov och ger bra förutsättningar för skötsel och tillsyn i nytt stall. Markförhållandena är bra då befintlig åkermark tas i anspråk och inga kultur-, natur- eller andra miljövärden berörs. Befintlig verksamhet ligger 500 meter norr om Dalbergsån. Strandskyddet för Dalbergsån uppgår till 100 meter på varje sida om ån.

Dagvatten från takavvattning och gårdsplan samlas upp i täckt ledning och leds bort till närliggande bäck. Avloppsvatten från stallrengöring samt från personalanknutna utrymmen leds till gödselbehållare. Gården ligger enskilt och inom 500 meters radie finns endast den egna gårdens två bostäder.

Den alternativa lokaliseringen för stallet är också belägen nära befintligt gårdscentrum. Stallbyggnaden skulle i det fallet lokaliseras väster om de två befintliga stallar som nämndes ovan. Länsstyrelsen konstaterar i det fallet att markförhållanden även här är goda, då befintlig åkermark skulle tas i anspråk. En fördel med huvudalternativet är att ventilationsluften från det stallet huvudsakligen inte skulle driva in över och störa de befintliga stallarna. Dessutom förkortas transportsträckan för foderförsörjning till stallet och arbetsmiljön förbättras för personalen då avstånd mellan befintlig foderförsörjning och övriga stallar minimeras. En ytterligare nackdel med alternativ två är att en eltransformator kommer att behöva flyttas i detta alternativ.

Miljöprövningsdelegationen (MPD) begärde i samband med ett kompletteringsföreläggande att ytterligare alternativ lokalisering skulle anges utanför gårdscentrum. Sökanden menar dock att det inte finns något realistiskt alternativ till lokalisering annat än i anslutning till befintligt gårdscentrum. Det överskuggande skälet är att då det är fråga om utökning av den på gården befintliga djurhållningen, så skulle avståndet bli för långt till gemensamma anläggningar för foder, gödsel och energi. En annan lokalisering skulle inte bara fördyra själva investeringen utan även användandet i övrigt. Samordningsvinster med gemensam pumpbrunn för tillfällig lagring av gödsel innan den transporteras iväg för rötning försvinner. Möjligheterna att ta vara på energiöverskott från avdelningar med större grisar och koppla ihop med värmesystem i avdelningar för smågrisar begränsas eller faller bort.

Lokalisering av ytterligare lagringskapacitet för stallgödsel/rötrest i anslutning till gårdscentrum, kommer att ske i en lagringsbehållare med 2 500 m³ lagringsvolym. Satellitbehållaren söder om Grinstad kyrkby kommer att bli lika stor. Båda behållarna kommer att enligt ansökningshandlingarna utföras i betong. Då de båda kommer att ligga i anslutning till vattendrag kommer var och en av dem ändå att ligga 25 meter från vattendrag, utföras i betong och marken planeras med motlut mot vattendraget.

Stallet förläggs i anslutning till redan befintlig verksamhet på platsen. Det finns inga närboende inom 500 meter från den tilltänkta platsen. Området är en utpräglad lantbruksbygd. Anläggningar med annan djurhållning och gödselhantering förekommer i området.

Av den redovisade samrådsredogörelsen framgår att placeringen av den så kallade satellitbehållaren ursprungligen var tänkt att ligga närmare gårdscentrum Äspesäter. Efter synpunkter från närboende valde sökanden att istället förlägga den på den nu föreslagna platsen söder om Grinstad kyrkby. Den nya placeringen ska inte ha lett till ytterligare synpunkter. Efter annonsering i ortstidning om pågående samråd ska det heller inte ha kommit fram synpunkter.

Utöver två egna bostäder på gårdscentrum finns bland annat en bostad inom 600 meters avstånd i nordlig riktning. I förlängning av den förhärskande vindriktningen, nordöst om gårdscentrum, finns en bostad på 1,1 km avstånd.

Med avseende på lokalisering har Länsstyrelsen därmed inget att erinra mot det föreslagna huvudalternativet, alternativ 1, för det nya stallet. Sökanden har också redogjort för godtagbara skäl som talar mot en alternativ lokalisering på annan plats utanför gårdscentrum. Länsstyrelsen har heller inget att erinra mot lokaliseringen av de nya gödsellagren. Bland annat bedöms utförande av behållare och mark samt avstånd till vattendrag som tillräckliga för att förebygga gödselläckage till omgivande vatten. Skälen för lokaliseringen framstår i sin helhet som rimliga för den här typen av verksamhet.

Vattenförekomst och miljö kvalitetsnorm

Bolaget har redovisat förekommande vattendrag i anslutning till verksamheten och redovisat aktuell miljö kvalitetsnorm (MKN). Vattendraget som rinner förbi gårdscentrum går samman med Dalbergsån, 500 meter sydväst om gårdscentrum Äspesäter. Den specifika vattenförekomsten är enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) *Dalbergså – mynningen i Vänern till Lillåns inflöde*. Närmaste övervakningsstationer för miljöövervakning enligt VISS finns i Lillån vid Holmen respektive i Dalbergsån vid Dalbergså. Enligt ansökningshandlingarna finns ytterligare en provplats i Dalbergsån, 1,4 km sydväst om Dalbergså. Den ekologiska statusen klassades 2009 som *måttlig*

i Lillån respektive *otillfredsställande* i Dalbergsån. Övergödning är ett av de förekommande miljöproblemen som har påverkat klassningen.

Redovisning av vilka åtgärder som vidtas för att inte påverka MKN negativt görs i föreliggande MKB. Där framgår bland annat att spridning av flytgödsel/rötrest görs med en så kallad gödselutläggare med matarslang. Tekniken innebär att den vanliga tunga spridartankvagnen som normalt kopplas till traktorn blir överflödig. I princip hängs bara själva spridarrampen direkt på traktorn och gödseln pumpas istället kontinuerligt ut till spridarrampen i en lång grov slang (den s.k. matarslangen) som under spridningen dras efter traktorn. Den stora fördelen är att spridarekipagets vikt och den skadliga jordpackningen därmed minskar samtidigt som jämn och kontrollerad spridning bibehålls.

Dessutom byggs gödsel-/rötrestlager upp i anslutning till spridningsarealen, vilket innebär att rötresten finns tillgänglig när det är dags att sprida så att gödseln pumpas direkt från lagret och ut till spridarekipaget. Spridningen blir effektivare än i det konventionella systemet och spridningen kan hinna genomföras på de ofta begränsade tider som är mest lämpliga, bl.a. ur miljösynpunkt.

Andra exempel på positiva miljöåtgärder är täckta gödsellager, transport av gödsel och rötrest i slutna tankbilar, upprättande av gödslingsplan, spridning med skyddsavstånd till vattendrag och etablering av bevuxna skyddszoner i anslutning till vattendrag.

Länsstyrelsen anser inte att det finns behov av att formulera något särskilt villkor om bevuxna skyddszoner i tillståndet då sökanden har åtagit sig att anlägga sådana på ett sätt som motsvarar de krav som annars skulle ställas.

Lagringsutrymme och spridningsareal för stallgödsel/rötrest

Det redovisade minimibehovet av lagringsutrymme för verksamhetens stallgödsel uppgår till 9 621 m³ som motsvarar 10 månaders produktion. Kravet på minst 10 månaders lagringskapacitet för den planerade djurhållningen framgår av 6 § *förordningen (SFS 1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket*. Med befintliga lagringsutrymmen om 2 800 m³ plus 2 500 m³ samt ytterligare 5 000 m³ fördelat på två nya behållare, kommer den tillgängliga lagringskapaciteten för flytgödsel/rötrest att uppgå till 10 300 m³. Den planerade lagringskapaciteten får därmed anses vara tillräcklig för den yrkade verksamheten.

Det redovisade minimibehovet av spridningsareal uppgår till 297 hektar mot bakgrund av regeln om en årsmedelgiva på högst 22 kg fosfor per hektar. Regelverket framgår av 8 § *Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring*. Den tillgängliga arealen är 366 hektar och får därmed anses vara tillräcklig för den yrkade verksamheten.

Förslag till villkor med motivering

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör meddelas för verksamheten. Motivering ges i direkt anslutning till respektive villkor nedan. För de villkor som utgör vedertagen praxis, ges ingen speciell motivering.

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Verksamheten vid anläggningen ska ske så att förorening av yt- och grundvatten inte uppkommer. Spill av avfallsprodukter ska omedelbart tas omhand. Planerade förändringar i gödselhantering ska anmälas till tillsynsmyndigheten i god tid.
3. Om olägenhet av betydelse från verksamheten uppstår, såsom lukt eller flugor, ska åtgärder omedelbart vidtas så att olägenheten upphör.

Lagringsutrymmen och avlopp från foderkök

4. Avlopp från foderkök ska samlas upp i tät behållare eller ledas till flytgödselbehållare.
5. Lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest som uppförs i samband med den utökade verksamheten ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk.

Befintliga lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod som effektivt förhindrar luktstörningar samt avgång av ammoniak och växthusgaser medges av tillsynsmyndigheten.

Spridning av stallgödsel/rötrest

6. Under tiden 1 augusti–31 oktober får spridning av stallgödsel/rötrest endast ske inför sådd av höstoljeväxter. Tillsynsmyndigheten kan dock medge spridning även till andra grödor om det finns särskilda skäl.
7. Spridning av stallgödsel ska ske i sammanhängande perioder. Hänsyn ska tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår. Spridning under lördagar, söndagar, helgdagar och helgdagsaftnar ska så långt möjligt undvikas.
8. Stallgödsel ska brukas ned senast inom tolv timmar, såvida inte spridning sker i växande gröda.
9. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag eller vattenförande dike än 6 meter. Om annan teknik än exakt spridningsteknik används ska skyddsavståndet öka till 10 meter. Vid spridning i anslutning till Dalbergsån ska alltid en spridningsfri zon på minst 10 meter iakttas. Särskild försiktighet ska iakttas där markytan lutar liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.
10. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare enstaka bostadshus eller vattentäkt än 75 meter utan innehavarens alternativt ansvarigas medgivande. Avståndet till vattentäkt får dock aldrig understiga 50 meter. Särskild försiktighet ska iakttas där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.

11. Om annan än tillståndshavaren utför spridningen ska tillståndshavaren noga informera denne om innehållet i villkoren för spridningen.

Kemiska produkter och avfall

12. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.

Buller

13. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

Helgfri måndag till fredag	kl. 06.00 -18.00	50 dB(A)
natttid	kl. 22.00 -06.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A).

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

Kontroll av verksamheten

14. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur kontroll ska ske av hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten i övrigt kontrolleras bland annat med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
15. Fullständig markkartering ska göras minst en gång vart tionde år med avseende på fosfor, kalium och pH. På områden som ligger i högsta fosforklass enligt gällande markkarteringskarta, ska stallgödsel-/rötrestgivorna begränsas till rekommenderad fosforgiva för aktuell gröda.
16. Vart tredje år ska en växtnäringsbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten med start verksamhetsåret 2017. Växtnäringsbalansen ska skickas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
17. Analys av flytgödselns/rötrestens innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska rapporteras till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.
18. Spridning av stallgödsel/rötrest ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell gröda, markkartering och stallgödselns växtnäringsinnehåll.

Övrigt

19. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten i god tid.

Länsstyrelsens bedömningar

Motivering av villkor

För de villkor som bedöms utgöra vedertagen praxis eller rymmas inom sökandens åtaganden ges ingen särskild motivering.

Villkor 2 och 4

För höga halter av växtnäringsämnen i mark och vatten leder till övergödning av miljön.

Villkor 5

Ammoniakavgången leder såväl till förlust av kväve från stallgödsel/rötrest, som belastning på miljön genom att ammoniaken avsätts i naturen och bidrar till övergödning och försurning av denna. Metan är en av flera så kallade växthusgaser som vid utsläpp till atmosfären medverkar till klimatpåverkan.

Förutsättningarna för ammoniak- och metanavgång är normalt sett högre i rötrest än i orötad flytgödsel, vilket grundar sig i att rötrest bland annat uppvisar högre pH-värde och högre andel ammoniumkväve än i flytgödsel. Röttningsprocessen medför också att förmågan att spontant bilda svämtäcke är generellt sämre i rötrest än i obehandlad flytgödsel. Svämtäcke har dessutom en mer svårförutsägbar effekt på de nämnda faktorerna än exempelvis taköverbyggnader eller flytande plastdukar. Fördelen med någon form av tak eller flytande plastduk är dessutom att nederbörd kan samlas upp och ledas av, utan att hamna i lagringsutrymmet och blandas med rötresten. Därmed undviker man att viktig lagringskapacitet tas i anspråk för att lagra nederbörd.

Enligt Jordbruksverkets senaste sammanställningar i publikationen *Gödsel och miljö 2014* kan ett stabilt och heltäckande svämtäcke förväntas minska ammoniakförlusterna med 50-60 %. Med en tättslutande taköverbyggnad eller en tät flytande täckning kan dessa förluster istället minska med 90-95 %.

Då svinproduktion på tillståndspliktig nivå betraktas som industriutsläppsverksamhet, vilket bland annat innebär högre krav på bästa tillgängliga teknik, anser länsstyrelsen att det är skäligt att nya planerade lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest i verksamheten förses med tät täckning som ger bästa effekt. Vid planering av nya lagringsbehållare kan även eventuella behov av exempelvis förstärkningar i bottenplatta för mittstolpe projekteras från början.

Länsstyrelsen anser samtidigt att även befintliga lagringsutrymmen ska förses med täckning som effektivt minskar förlusterna men att tät taköverbyggnad eller en flytande plastduk inte nödvändigtvis behöver vara ett krav. Förutsättningarna är dock olika i olika typer av gödsel och rötrest

och det är därför rimligt att tillsynsmyndigheten får avgöra vilka alternativa täckningsalternativ som är lämpliga i just detta fall.

Villkor 6

Gödsling inför höstsådd medför betydande risker för kväveutlakning. Gödsling inför höstsådd av höstoljeväxter kan emellertid accepteras, då dessa grödor har förmåga att tillgodogöra sig växtnäring redan på hösten. Enligt *Gödsel och miljö 2014* är vallgröda eller höstoljeväxter bäst på att ta upp kväve på hösten. Om behov finns kan tillsynsmyndigheten även tillåta spridning till höststråsäd, men då är det angeläget med en analys av mängden lättillgängligt kväve i gödseln som ska begränsas till grödans måttliga kvävebehov.

Villkor 8

Nedbrukning är en effektiv metod för att minska ammoniakavgång, luktstörningar och öka växtnäringens utnyttjandet.

Villkor 9

Med en spridningsfri zon intill vattendrag minskar risken för växtnäringssläckage genom antingen direkt spill av gödsel i vattendraget eller indirekt genom ytavrinning till vattendraget. Exakt spridningsteknik där gödseln leds ner och fördelas på eller i marken, exempelvis genom bandspridning eller direkt myllning, möjliggör en betydligt bättre kontroll av spridningsbilden än vad som är möjligt vid bredspridning. Exakt spridningsteknik kan därför kombineras med en smalare spridningsfri zon än vid bredspridning.

Med hänsyn till Dalbergsåns ekologiska statusklassning och närheten till utsläpp i Vätern är det skäligt att stärka försiktighetsåtgärderna vid spridning intill detta vattendrag, genom att där alltid hålla en minst 10 meters spridningsfri zon.

Villkor 10

Med skyddsavstånd till bostäder minskar lukt- och bullerstörningar. Med skyddsavstånd till vattentäcker och översvämningshotade marker minskar risken för negativ påverkan genom växtnäringssläckage via utlakning och ytavrinning.

Villkor 14

När det gäller den del av kontrollprogrammet som omfattar kontroll av påverkan på vattenrecipienten kan medverkan i områdets samordnade recipientkontroll vara ett alternativ till enskild kontroll. Enligt ansökningshandlingarna är sökanden redan engagerad i områdets vattenråd.

Villkor 19

Verksamheten omfattas av IED och industriutsläppsförordningen vilket bland annat innebär att frågor om förorenad mark och nedläggning av verksamheten särskilt ska beaktas vid en tillståndsprovning. Risken för förorenad mark bedöms som liten. Verksamhetsutövaren bör dock meddela tillsynsmyndigheten om, och i så fall när, djurhållningen upphör på fastigheten.

Dalslands miljönämnd

Dalslands miljökontor har granskat de handlingar samt kompletteringar som länsstyrelsen översänt. Miljönämnden bedömer att anläggningen uppfyller miljöbalkens krav och att tillstånd kan ges.

Ansökan överensstämmer med aktuella planer för området. I nuläget finns inga planerade planändringar för det området där fastigheterna är belägna. Miljönämnden yrkar för lokaliseringalternativ 1, gällande djurstallet, då avstånd till bostadshus ökar något med denna placering.

Närliggande vattendrag, Dalbergsån, har av vattenmyndighetens statusklassificering klassats som otillfredsställande. Halterna av näringsämnen är av sådan omfattning att de kan orsaka problem för vattenförekomstens ekosystem. Höga halter av bly har också uppmärksammats i vattenförekomsten. Orsak till de höga blyhalterna är okänt. Detta ger att vattendraget är känsligt för vattenutsläpp, vilket bör ge villkor om hur vattendraget ska kunna skyddas mot näringsläckage samt andra vattenföroreningar.

Fastigheten ligger i en utpräglad jordbruksbygd. I Melleruds kommuns översiktsplan ingår området i vindkraftsplanen. I övrigt ska området bevaras som jordbruksbygd. Det finns flertalet närboende inom 500 meter från det planerade djurstallet och gödselbehållarna. Luktstörning från den aktuella produktionen kan förekomma och ska i största möjliga mån undvikas. I villkor för hantering av gödsel bör ingå hur man hanterar eventuella luktstörningar samt hur man ska minska ammoniakförlusterna från gödselbehållarna.

Miljönämnden anser också att det i villkoren för anläggningen bör begränsas mellan vilka tider på dygnet som transporter får ske och att helger i största möjligaste mån ska undantas från transporter till och från anläggningarna i de fall då dessa transporter skulle kunna påverka närboende eller andra verksamheter.

Ett förslag på egenkontroll för anläggningen ska finnas tillsynsmyndigheten tillhanda senast sex månader efter igångsättandet.

Trafikverket

Den planerade verksamheten kommer att generera ett antal nya transporter men inget som Trafikverket idag kan se kommer att påverka vägen ytterligare. Den planerade byggnationen påverkar heller inte Trafikverkets väg. Trafikverket har således inget att erinra mot att tillstånd ges.

Sökandens bemötande av yttranden

Synpunkter på Länsstyrelsens yttrande

Villkor 5

Lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest som uppförs i samband med den utökade verksamheten ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk.

Befintliga lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod som effektivt förhindrar lukstörningar samt avgång av ammoniak och växthusgaser medges av tillsynsmyndigheten.

Företaget yrkar på att villkorets lydelse ändras enligt följande:

”Lagring av flytgödsel/rötrest ska ske i behållare försedd med fast tak, flytande plastduk eller annan täckningsmetod med motsvarande ammoniak- och luktreducerande verkan som kan medges av tillsynsmyndigheten.”

Skälet är att denna formulering användes av Miljöprövningsdelegationen 2015 i beslut om villkor för biogasanläggningarna i Melleruds kommun. Företaget ser det som logiskt att samma villkor bör gälla i detta fall. Som beskrivits i kompletteringen till ansökan har företaget tillsammans med de övriga ägarna för biogasanläggningarna hittat en bra täckningsmetod för rötrest. Under omrörning tillsätts färsk halm via en upprullare. Halmen blandas in i gödseln och flyter därefter upp och bildar ett bra svämtäcke. Efter storm kan täcket behöva kompletteras med ytterligare halm. Denna metod är godkänd av tillsynsmyndigheten.

Företaget har med anledning av länsstyrelsens villkorsförslag diskuterat frågan med tillsynsmyndigheten och tillsynsmyndigheten vidhåller att den nuvarande metoden för täckning är fullt godtagbar. Tillsynsmyndigheten påpekade i detta sammanhang att det i egenkontrollen ska framgå hur företaget kontrollerar svämtäckets kvalitet och tillförsäkrar en fullgod täckning. Företaget kommer att redovisa detta i egenkontrollen i enlighet med tillsynsmyndighetens krav.

Inför beslut om val av lämplig lagringsbehållare fördes en dialog med tillsynsmyndigheten. Till samma investeringskostnad anser tillsynsmyndigheten att betongbrunn med svämtäcke är att föredra jämfört med gummilagun med flytande tak. Detta på grund av betongbrunnens starkare och hållbarare konstruktion vilket minskar risken för läckage.

Enligt *Gödsel och miljö 2014* beräknas kväveförlusterna till 5-10 % i flytgödsel. I en brunn på 2 500 m³ finns det ca 8 750 kg kväve enligt företagets analys (3,5 kg N/ton). Finns det ingen täckning riskerar företaget att förlora 875 kg kväve (8 750 x 10%) per år. Med halmtäckning kan förlusten reduceras till minst hälften, dvs 438 kg kväve (875 x 50%).

Ett fast tak kan reducera kväveförlusten med ytterligare 393 kg kväve ((875x 95%)-438). Kvävepriset är för närvarande ca 10 kr per kg. Besparingen är således 3 930 kr per år (393 x 10 kr) om tak byggs.

Ett fast tak kostar ca 350 000 kr. Med 15 års avskrivning, 4 procents ränta och 1 % underhåll blir årskostnaden 35 233 kr. Delas årskostnaden på sparat kväve blir

priset för det sparade kvävet ca 90 kr/kg (35 233 kr/ 393 kg = 90 kr/kg). Företaget anser mot bakgrund av denna beräkning att en investering på ca 350 000 kr per gödselbehållare, dvs totalt ca 700 000 kr inte är en företagsekonomiskt försvarbar åtgärd. Den kan knappast heller vara motiverad ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Villkor 6

Under tiden 1 augusti – 31 oktober får spridning av stallgödsel/rötrest endast ske inför sådd av höstoljeväxter. Tillsynsmyndigheten kan dock medge spridning även till andra grödor om det finns särskilda skäl.

Företaget yrkar på att villkorets lydelse ändras enligt följande:

”Under tiden 1 augusti – 31 oktober får spridning av stallgödsel/rötrest endast ske inför sådd av höstoljeväxter och gräsfrövallar. Tillsynsmyndigheten kan dock medge spridning även till andra grödor om det finns särskilda skäl.”

Skälet är att företagets gräsfrövallar har ett kvävebehov som innebär att de behöver gödslas under tidig höst (från skörd och fram till den 30 september). Enligt *Gödsel och miljö 2014* är vallgröda eller höstoljeväxter bäst på att ta upp kväve på hösten. Därför ser företaget inget hinder för att gräsfrövallar inkluderas i villkoret.

Synpunkter på övriga inkomna yttranden

Företaget har inga synpunkter på övriga inkomna yttranden.

Miljönämndens synpunkter på inkomna yttranden

I yttrandet från Länsstyrelsen anser Länsstyrelsen att det inte finns behov av att formulera något särskilt villkor om be vuxna skydds zoner, då sökanden i sin ansökan har åtagit sig att anlägga sådana. Nämnden anser dock att ett sådant villkor kan ge tillsynsmyndigheten större möjlighet för uppföljning av åtgärden.

I förslag till villkor nr 6 anser nämnden att spridning av stallgödsel/rötrest ska kunna ske även i frövallar, då dessa tar upp kväve under hösten. Förstagångsvallar har behov av kväve direkt efter skörd av skyddsgrödan samt efter eventuell putsning, dock senast i början av oktober. Andra och tredjeårsvallar bör gödslas efter sista putsningen i september eller början av oktober. Vid dessa tillfällen nyttiggör sig grödan tillsatt kväve beroende på sort och skyddsgröda (förstaårsvall).

Miljönämnden har inget att erinra mot Trafikverkets yttrande.

Miljönämndens yttrande över sökandens synpunkter

Miljöprövningsdelegationen remitterade sökandens synpunkter på Länsstyrelsens yttrande och i synnerhet synpunkter gällande förslag på villkor nr 5, gällande täckning av lagringsbehållare för flytgödsel/rötrest.

Gällande villkor 5 har miljökontoret den erfarenheten att det är svårt att skapa ett godkänt svämtäcke i lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest. I de fall där detta har skötts korrekt, har dock svämtäcke varit en fullt acceptabel täckningsmetod. I företagets yrkande vill man att de brunnar som uppförs i samband med utökning av verksamheten ska ha samma villkor som redan befintliga brunnar. I yrkandet hänvisar man till tillsynsmyndighetens tidigare ställningstagande gällande täckning

av befintliga brunnar. Nämnden anser att det i villkor för samtliga lagringsutrymmen ska framgå att de ska ha en tätslutande överbyggnad, flytande plastduk eller alternativ täckningsmetod som effektivt förhindrar luktstörning samt avgång av ammoniak och växthusgaser. Om det vid tillsyn av verksamheten framgår att verksamheten brister i sin egentillsyn av lagringsutrymmena och dessa saknar täckning ska tillsynsmyndigheten kunna kräva annan metod för täckning. I egenkontrollen av verksamheten ska det tydligt framgå hur man anser att man ska utföra och bedriva kontroll över den metod för täckning som man avser använda.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att sökanden har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning, efter gjorda kompletteringar, uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Under samrådsskedet lämnades synpunkter in från närboende angående den planerade lokaliseringen av lagringsbehållare för rötrest/flytgödsel, så kallade satellitbehållare, utanför gårdscentrum. Därefter utarbetade sökanden ett nytt förslag på lokalisering som redovisades i ansökningshandlingarna. Inga synpunkter har därefter kommit in under remisstiden om tillåtligheten eller annat från närboende eller andra berörda. Ansökan om tillstånd har tillstyrkts av remissinstanserna.

Verksamheten är förenlig med rådande kommunala planer och bedöms kunna bedrivas utan att oacceptabel störning uppkommer för närboende eller på omgivande natur- och kulturvärden. Miljöprövningsdelegationen anser således att verksamheten uppfyller de krav som i miljöbalken uppställs för lokalisering enligt alternativ 1, Alt 1, i ansökan.

Tillståndets omfattning

I enlighet med ansökan omfattar tillståndet befintlig och utökad slaktsvinsproduktion med en djurhållning om högst 3 800 platser för slaktsvin, vilket motsvara 380 djurenheter. I tillståndet ingår anläggande av en ny stallbyggnad och två lagringsbehållare för rötrest/flytgödsel.

Miljökvalitetsnormer

Sökanden har beskrivit teknikval, åtgärder och rutiner för sin verksamhet. Länsstyrelsen har bedömt att ett flertal av dem är positiva miljöåtgärder. Exempel på dessa är täckta gödsellager, gödsel- och rötresttransporter i slutna tankbilar, upprättande av gödslingsplan, iakttagande av skyddsavstånd till vattendrag vid gödselspridning samt etablering av be vuxna skyddszoner. Ytterligare exempel på åtgärder är att gödsel-/rötrestlager (s.k. satellitlager) anläggs i anslutning till spridningsarealen vilket ökar kapaciteten och därmed möjliggör större andel

spridning vid optimal tidpunkt. Spridning med hjälp av gödselutläggare minskar dessutom riskerna för skadlig jordpackning samt leder till jämn och kontrollerad spridning av gödsel/rötrest. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att risken är liten för att verksamheten ska medföra försämrade möjligheter att uppnå god status i närliggande vattenförekomster. Skäl att på denna grund neka ansökt tillstånd föreligger alltså inte.

Villkor

Villkor 2

Miljöprövningsdelegationen har justerat Länsstyrelsens förslag till villkor. Villkoret har delats så att den avslutande delen om att planerade förändringar i gödselhanteringen ska anmälas, istället läggs som ett eget villkor (nytt villkor 21).

Villkor 3

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det generellt finns en viss risk för olägenheter från flugor och lukt vid den nu aktuella typen av djurhållning. Det kan inte uteslutas vid en utökad verksamhet att även andra källor till olägenheter kan uppstå; exempelvis damm, vibrationer och buller från transporter, fläktar, maskiner och annat. Tillsynsmyndigheten har också påtalat risken för påverkan från det ökade transportbehovet. Den sökande har inte haft några synpunkter på miljönämndens yttrande. Villkoret ska därför kompletteras för att tydliggöra att det omfattar även eventuella andra olägenheter än de som orsakas till följd av flugor eller lukt och ska fastställas enligt följande:

3. Uppkommer olägenheter av betydelse från flugor, lukt *eller annan påverkan från verksamheten* ska åtgärder omedelbart vidtas så att olägenheterna upphör.

Villkor 5 och 6

Länsstyrelsen föreslog i sitt yttrande att lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Befintliga lagringsutrymmen kan alternativt förses med annan täckningsmetod som effektivt förhindrar lukttörningar samt avgång av ammoniak och växthusgaser och som kan medges av tillsynsmyndigheten.

Sökanden yrkar på att villkoret i stället ska formuleras så att lagring av flytgödsel/rötrest ska ske i behållare försedd med fast tak, flytande plastduk eller annan täckningsmetod med motsvarande ammoniak- och luktreducerande verkan som kan medges av tillsynsmyndigheten. Skillnaden mot Länsstyrelsens förslag är att man vill ha samma krav på såväl befintliga som planerade lagringsbehållare. Man hänvisar till Miljöprövningsdelegationens tidigare beslut om slutliga villkor för lagring av rötrest på några biogasanläggningar i kommunen och ser det som logiskt att likartade verksamheter ska få motsvarande krav. Sökanden framhåller att man, tillsammans med de andra biogasanläggningarna i kommunen, har hittat en bra alternativ täckningsmetod där man tillsätter halm till rötresten, blandar om och låter materialet flyta upp och bilda ett bra svämtäcke.

Tillsynsmyndighetens erfarenhet är att det är svårt att skapa ett godkänt svämtäcke, men att det i de fall där detta har skötts korrekt har svämtäcke varit en fullt acceptabel täckningsmetod. Man anser att det därför bör framgå att samtliga lagringsutrymmen ska ha en tättslutande överbyggnad, flytande plastduk eller

alternativ täckningsmetod som effektivt förhindrar luktstörning samt avgång av ammoniak och växthusgaser. Om brister framkommer vid tillsyn ska tillsynsmyndigheten kunna kräva annan metod för täckning.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att Mark- och miljödomstolens dom 2012-11-16 i mål nr M 1015-11 föreskrev att flytande rötrest ska lagras under tak, flytande plastduk *eller annan täckningsmetod med motsvarande ammoniakreducerande verkan som kan medges av tillsynsmyndigheten*. I domskälen angavs att tak och flytande plastduk har en ammoniakreducerande effekt om ca 90 %. Andra metoder som därför leder till en likvärdig ammoniakreduktion bör därför kunna användas efter godkännande av tillsynsmyndigheten.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Miljöprövningsdelegationen att det finns skäl att för den nu aktuella verksamheten ge tillsynsmyndigheten möjlighet att godkänna annan täckningsmetod än tak eller flytande plastduk om den kan bedömas ha lika bra effekt på lukt och andra emissioner som dessa. För att det ska vara möjligt för tillsynsmyndigheten att ge ett sådant godkännande måste verksamhetsutövaren först kunna visa upp tydliga dokumenterade rutiner för hur uppbyggnad, underhåll och tillsyn av en alternativ täckning, exempelvis ett s.k. svämtäcke, säkerställs.

I de fall en alternativ täckning inte uppnår det heltäckande och stabila skikt som avses eller att ny kunskap visar att denna täckning inte har godtagbar funktion ska kompletterande åtgärder vidtas av verksamhetsutövaren inom ramen för egenkontrollen. Vid tillsynsmyndighetens uppföljande tillsyn ska det sedan klart kunna framgå om täckningen är både heltäckande och stabil över tid samt att den inte påverkas negativt av nederbörd och svåra vindförhållanden. Om det visar sig att en tidigare godkänd alternativ täckning inte uppfyller kraven, kan tillsynsmyndigheten ompröva det tidigare godkännandet eller vidta tillsynsåtgärder i syfte att täckningen ska uppnå tillräcklig funktion.

Ett nytt villkor ska också läggas till som gäller den behållare/pumpbrunn som rymmer färsk flytgödsel och som töms regelbundet för transport av gödsel till biogasanläggningen. I det fallet är det motiverat att fastställa att täckning ska utgöras av fast tak eller ett fast lock då en frekvent fyllning och tömning inte bedöms som praktiskt möjlig att kombinera med exempelvis flytande täckningsalternativ. Villkoren ska därför fastställas enligt följande:

5. Lagringsutrymme från vilken utlastning av flytgödsel sker regelbundet med tankbil eller motsvarande, för vidare transport till biogasanläggning, ska vara försedd med fast tak som effektivt förhindrar luktstörningar samt avgång av ammoniak (nytt villkor).
6. Lagringsutrymmen för flytgödsel/rötrest ska vara försedda med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt medges av tillsynsmyndigheten.

Villkor 7

Tillsynsmyndigheten påtalar i sitt yttrande att det i villkor för anläggningen bör begränsas mellan vilka tider på dygnet som transporter får ske och att helger i

största möjligaste mån ska undantas från transporter till och från anläggningarna, i de fall då transporterna skulle kunna påverka närboende eller andra verksamheter.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att transporterna av djur, foder och gödsel beräknas komma att öka från fem till tio stycken i veckan samt att transporter av övriga förnödenheter kommer oförändrat att ligga på en transport varannan vecka. Från allmän väg 2166 går en enskild väg upp till gårdscentrum. Avståndet är ca 600 meter. Inga närboende finns längs den enskilda vägen förutom boningshusen på gårdscentrum. Under prövningen har det inte framkommit några synpunkter gällande transporterna från närboende till verksamheten. Tillsynsmyndigheten har inte heller i sitt yttrande påtalat att transporterna har gett upphov till olägenheter i den befintliga verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer av det underlag som föreligger, att det inte finns tillräckliga skäl att fastställa ett villkor med tydliga begränsningar i tid när transporter får ske och inte ske. I stället fastställs ett nytt villkor 7, som mer övergripande tar fasta på att verksamheten kontinuerligt ska jobba med att minimera miljöeffekterna av transporter i verksamheten. Villkoret avser transporternas miljöbelastning generellt, vilket exempelvis innefattar minimala olägenheter i form av buller och vibrationer för närboende till verksamheten.

Villkor 8

Av Länsstyrelsens yttrande och motivering till begränsning för spridning under hösten, framgår att höstoljeväxter och etablerad vall är de grödor som är bäst på att ta upp kväve efter gödselspridning på hösten. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att frövall är en särskild typ av vall som ingår i den ordinarie växtföljden på Äspesäter och är därmed en återkommande gröda på gården. Det finns därför skäl att även tillåta spridning av gödsel/rötrest till frövall enligt sökandens synpunkt på villkorsförslaget. Spridning till andra grödor får dock endast ske efter hänvisning till särskilda skäl och att tillsynsmyndigheten kan godkänna dessa. Villkoret ska därför kompletteras och fastställas enligt följande:

8. Under tiden 1 augusti–31 oktober får spridning av stallgödsel/rötrest endast ske inför sådd av höstoljeväxter *och till frövallar*. Tillsynsmyndigheten kan dock medge spridning även till andra grödor om det finns särskilda skäl.

Tidigare föreslaget villkor 11 (borttaget)

Länsstyrelsens villkorsförslag 11 tas bort:

- 11. Om annan än tillståndshavaren utför spridningen ska tillståndshavaren noga informera denne om innehållet i villkoren för spridningen*

Villkorsförslaget bedöms inte vara nödvändigt, då verksamhetsutövaren alltid är ansvarig för hela den tillståndsgivna verksamheten. Denne verksamhetsutövare bär ansvaret för hur verksamheten bedrivs och måste därför alltid försäkra sig om att alla som på något sätt deltar i verksamheten också är införstådda med verksamhetens villkor och hur de ska efterlevas.

Villkor 12

Miljöprövningsdelegationen bedömer att villkoret bör förtydligas så att ”innehavaren alternativt ansvarig”, enligt Länsstyrelsens villkorsförslag 10, ersätts med ”bostadsinnehavaren”. Med begreppet ”bostadsinnehavaren” ska förstås såväl ägaren, som annan person som eventuellt hyr/bor i bostadshuset.

Villkor 14

Miljöprövningsdelegationen kompletterar det av Länsstyrelsen föreslagna bullervillkoret med den del som reglerar momentana ljud nattetid. Den regleringen är normalt förekommande i den här typen av villkor.

Villkor 15

Av kontrollprogrammet ska bland annat framgå vilka rutiner som finns för skötsel och kontroll av oljeavskiljare i verkstadsutrymmenas golvavlopp.

Villkor 20

Mot bakgrund av att den aktuella djurhållningen klassas som IED-verksamhet är det skäligt att tillsynsmyndigheten även ges möjlighet att föreskriva om en avvecklingsplan.

Igångsättningstid

Sökanden har inte angivit några yrkanden avseende igångsättningstid. Miljöprövningsdelegationen bedömer att planen är att ta tillståndet i anspråk och att starta upp den utökade verksamheten så snart som möjligt. Sökanden yrkade på igångsättningsmedgivande vilket har bifallits och meddelats i särskilt beslut i detta ärende. Miljöprövningsdelegationen anser att den utökade verksamheten därför ska ha satts igång inom tre år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Verkställighet

Sökanden har yrkat på verkställighetsförordnande. Miljöprövningsdelegationen har redan prövat och konstaterat att verksamheten är tillåtlig inför beslut om igångsättningsmedgivande. Inga synpunkter har kommit från närboende. Det framgår dessutom av ansökningshandlingarna att sökandens planer på utbyggnad kan medföra att leveranserna av smågrisar till verksamheten kan starta inom en relativt snar framtid. Miljöprövningsdelegationen anser att verkställighetsförordnande kan meddelas i ärendet.

Industriutsläppsförordningen

Enligt nu gällande 22 kap. 1 § första stycket 7 miljöbalken ska en tillståndsansökan för en IED-anläggning innehålla en statusrapport när detta krävs enligt bestämmelserna i industriutsläppsförordningen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer efter granskning av sökandens utredning om statusrapport, ansökningshandlingarna och annat som framkommit i ärendet att någon statusrapport inte behövs i ärendet.

Övriga överväganden

Anläggande av skyddszoner

Länsstyrelsen framför i sitt yttrande att det inte finns behov av att formulera något särskilt villkor om bevuxna skyddszoner intill vattendrag i anslutning till gödselspridningsarealen. Skälet är att sökanden åtagit sig på frivillig basis att anlägga bevuxna skyddszoner på ett sätt som motsvarar de krav som annars skulle ställas.

Miljönämnden anser dock i sitt yttrande ändå att ett sådant särskilt formulerat villkor kan ge tillsynsmyndigheten större möjlighet för uppföljning av åtgärden.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att då åtagandet om att anlägga och bevara be vuxna skyddszoner framgår i ansökan under rubriken *Yrkanden och åtaganden* samt att detta också är återgivet i detta tillstånd under rubriken *Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag på villkor*, föreligger inget behov av att därutöver formulera det i ett särskilt villkor.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser mot bakgrund av miljöbalkens mål i 1 kap. 1§ och de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. att de av bolaget gjorda åtagandena och de villkor som finns i detta beslut utgör tillräckliga försiktighetsmått för att tillstånd ska kunna lämnas för verksamheten samt lokalisering av det tillkommande stallet enligt alternativ 1, Alt 1, i ansökan.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Miljöprövningsdelegationens prövning av verksamheten omfattar endast bestämmelserna i 9 kap. miljöbalken och omfattar inte åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Sprängning, grävning eller vatten- och rörläggning inom vattenområden är exempel på åtgärder som är vattenverksamhet. Detta tillstånd omfattar heller inte prövning enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Ändrade ägarförhållanden ska, enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), snarast möjligt meddelas tillsynsmyndigheten av den nya verksamhetsutövaren.

Bestämmelserna i 12 kap. miljöbalken om miljöhänsyn i jordbruket samt förordningen 1998:915 om miljöhänsyn i jordbruket ska särskilt beaktas. Av djurskyddslagen (SFS 1988:534) och djurskyddsförordningen (SFS 1988:539) framgår bland annat att stallar och anläggningar ska förprövas innan åtgärden påbörjas. Av Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2012:12/Saknr L 35) om förprövning framgår detaljer angående förprövning. Av Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15/Saknr L 100) för djurhållning m.m. framgår vilka regler som gäller för djurtäthet.

Vidare ska beaktas

- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG nr 1069/2009) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet har ansvar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta framgår av 10 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, se bilaga 3.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har deltagit Martin Jansson, ordförande och Lena Thulin Plate, miljösakkunnig. Ärendet har beretts av Stig Karlsson, miljöhandläggare.

Martin Jansson

Lena Thulin Plate

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför underskrifter.

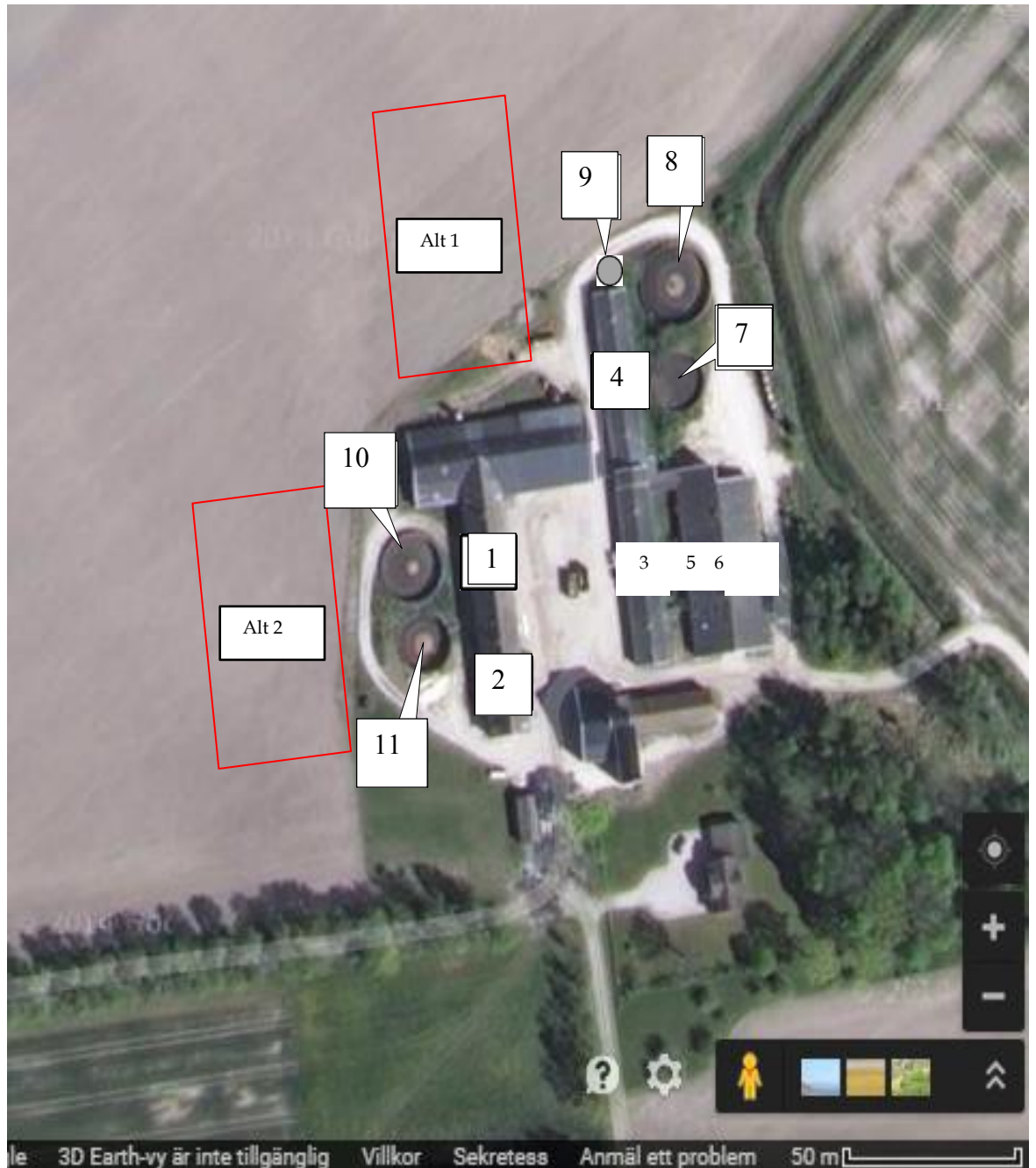
Bilagor:

1. Karta över verksamhetsområdet
2. Kartor över lokalisering för nya lagringsbehållare
3. Hur man överklagar till Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

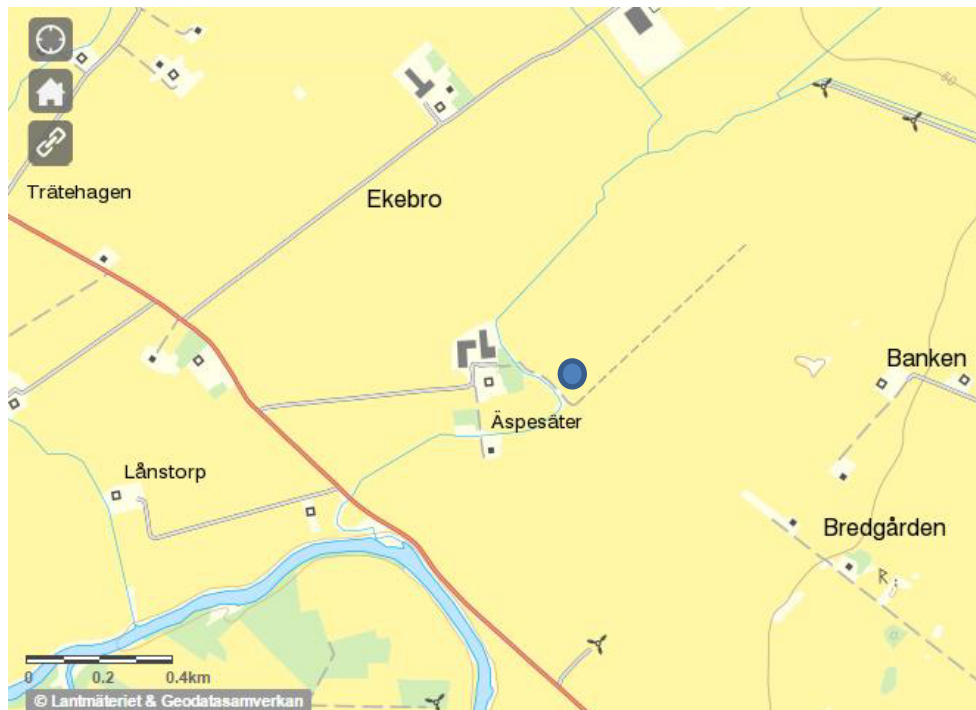
Sändlista:

Naturvårdverket; registrator@naturvardsverket.se

HaV; havochvatten@havochvatten.se
Jordbruksverket; jordbruksverket@jordbruksverket.se
Dalslands Miljönämnd; kansli@miljo.dalsland.se
Melleruds kommun/aktförvararen; kommunen@mellerud.se
Trafikverket, Region Väst; trafikverket@trafikverket.se
MPD; martin.jansson@lansstyrelsen.se, lena.plate@lansstyrelsen.se
stig.karlsson@lansstyrelsen.se
monica.lind@lansstyrelsen.se
elisabeth.lindqvist@lansstyrelsen.se

Situationsplan Äspesäter

Planerad lagringsbehållare för rötrest/flytgödsel vid Äspesäter (blå punkt).

Planerad lagringsbehållare (satellitbehållare) för rötrest/flytgödsel söder om Grinstad (blå punkt).

Så här överklagar du Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 12 januari 2017.**

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.